

KONSEP PENGABAIAAN DAN KECUAIAN KANAK-KANAK OLEH IBU BAPA ATAU PENJAGA DI MALAYSIA

THE CONCEPT OF CHILD NEGLECT BY PARENTS AND GUARDIANS IN MALAYSIA

ⁱNurul Izzah Izzati Hashim, ⁱWafaa' Yusof, ⁱZuliza Mohd Kusrin

ⁱPusat Fiqh Kontemporari dan Pematuhan Syariah, Fakulti Pengajian Islam, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.

^{*}(Corresponding Author) email: izzahashim93@gmail.com

ABSTRAK

Kes pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak oleh ibu bapa atau penjaga semakin meningkat di Malaysia walaupun telah wujud peruntukan-peruntukan undang-undang yang mengawalinya. Kejadian yang berlaku seolah-olah tiada kaedah yang mampu menangani memandangkan jarang sekali kedengaran golongan ini dibawa kemuka pengadilan. Justeru, artikel ini bertujuan menganalisis maksud dan beza pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak dengan penderaan. Kajian juga akan menganalisis bentuk-bentuk pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak yang dilaporkan di akhbar-akhbar dan jaminan perundangan yang mengawalinya di Malaysia. Data-data yang diperolehi dianalisis secara diskriptif dan dipersembahkan mengikut tema-tema bersesuaian. Hasil kajian mendapati bahawa konsep pengabaian dan penderaan berbeza walaupun seringkali digunapakai. Bentuk-bentuk pengabaian yang sering berlaku kepada kanak-kanak ialah pengabaian dari segi fizikal, seksual, pendidikan dan mental. Selain itu, jaminan perundangan di Malaysia berkaitan kesalahan pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak adalah terletak di dalam seksyen 17(1) Akta Kanak-kanak (Pindaan) 2016. Manakala di dalam Enakmen Keluarga Islam Negeri-negeri pula dinyatakan di dalam seksyen 84(e). Walaubagaimanapun, peruntukan ini tidak mengkhususkan secara langsung jenis pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak. Kajian ini diharapkan mampu memberikan pencerahan tentang jaminan yang wujud berkaitan isu pengabaian dan kecuaiian dalam memberikan perlindungan kepada kanak-kanak di Malaysia.

Kata Kunci: *pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak, perlindungan kanak-kanak, ibu bapa/penjaga, pendakwaan, Akta Kanak-kanak (Pindaan) 2016, undang-undang sivil, undang-undang syariah*

ABSTRACT

The neglect of children by parents and guardians are increasing in Malaysia despite the existence of legal provisions. The occurrence of such incidents appears to not be properly addressed, since there have been rare reports of the perpetrators being brought to justice. This article aims to examine the meaning and difference between child neglect and abuse. This study will also study the forms of child neglect reported in newspapers and the legal provisions that regulate it in Malaysia. The data obtained are analysed and presented according to the relevant themes. The findings of this study show that the concept of neglect and abuse are different although often used interchangeably. The types of dereliction that are often suffered by children are physical, sexual, educational and mental neglect. The laws of Malaysia relating to the neglect of children are placed under section 17(1) Child Act (Amendment) 2016, and section 84(e) of the Islamic Family Law State Enactments. However, such provisions do not directly address the categories of neglect and negligence relating to children. It is hoped that this paper is able to provide awareness and understanding on the existing protection accorded to children with regard to issues on neglect and negligence in Malaysia.

Keyword (s): *Child neglect, parents and guardians, prosecution, Child Act (Amendment) 2016, civil law and syariah law*

Pendahuluan

Kanak-kanak merupakan amanah yang diberikan oleh Allah SWT kepada ibu bapa atau penjaga. Ibu bapa atau penjaga bertanggungjawab terhadap keselamatan anak-anak di bawah tanggungan dan jagaan mereka. Allah SWT telah menyatakan secara jelas tentang tanggungjawab ibu bapa atau penjaga di dalam al-Quran dan hadith mengenai perlindungan terhadap kanak-kanak. Antara bentuk perlindungan yang menjadi tanggungjawab ibu bapa atau penjaga kepada kanak-kanak dalam Islam iaitu bermula daripada penyusuan, hadanah, nafkah, perwarisan, pendidikan dan sebagainya. Oleh itu, ibu bapa atau penjaga yang tidak menitikberatkan perlindungan kanak-kanak boleh mengakibatkan pengabaian dan kecuaiian berlaku kepada hak-hak mereka. Ringkasnya pengabaian dan kecuaiian dapat memberi kesan besar kepada nyawa, kebajikan dan keselamatan terutamanya dalam kalangan kanak-kanak serta mampu memberi impak kepada masyarakat dan negara.

Berbalik kepada statistik penduduk di Malaysia pada tahun 2017 dianggarkan berjumlah 32.0 juta orang. Daripada jumlah itu, 29.4 peratus adalah kanak-kanak di bawah umur 18 tahun iaitu bersamaan 9.4 juta orang (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2017). Dengan anggaran jumlah ini, tidak dinafikan bilangan kanak-kanak yang terlibat dalam masalah pengabaian dan kecuaiian semakin meningkat walaupun selepas Hak Mengenai Konvenyen Kanak-kanak diratifikasikan oleh Malaysia. Statistik perlindungan kanak-kanak bagi kes penderaan dan pengabaian yang dilaporkan ke Jabatan Kebajikan Masyarakat bagi tempoh tahun 2013 hingga ke 2016 dalam pembentangan Parlimen ketiga belas semakin meningkat setiap tahun dengan menunjukkan sebanyak 28,365 kes yang mana masing-masing berjumlah 4,982 kes bagi tahun 2016, 4,453 kes bagi tahun 2015, 4,295 kes bagi tahun 2014 dan 4,119 kes bagi tahun 2013 (Chew Mei Fun, 2017; Jabatan Perangkaan Malaysia, 2016).

Di Malaysia peningkatan kes-kes ini lazimnya berpunca daripada kelalaian ibu bapa atau penjaga terhadap persekitaran sekeliling. Buktinya, berlaku kes membabitkan kanak-kanak terjatuh dari eskalator, kanak-kanak lemas, terjatuh dari bangunan, ditinggalkan di rumah tanpa pengawasan, ditinggalkan atau terkurung di dalam kereta, bermain mercun dan lain-lain yang sering dilaporkan di dada-dada akhbar (Roos Niza, 2016). Walaubagaimanapun, masih belum banyak penyelidikan berkaitan kes ini dijalankan. Selain Malaysia, negara-negara komanwel seperti Amerika Syarikat, United Kingdom, India, Singapura, Quebec dan Afrika Selatan juga menunjukkan kadar peningkatan kes yang serius setiap tahun (American Society for the Positive Care of Children SPCC, 2017; NSPCC Knowledge and Information Service, 2017; Statistic Indiana's Children at a Glance, 2017; Child Protection in Singapura, 2017; Mayer, 2007; Deirdre Elizabeth Blackie, 2014). Hal ini telah membuktikan oleh sebanyak lebih 40 juta kanak-kanak di dunia telah menjadi mangsa penganiayaan (Ark of Hope for Children, 2017). Walaubagaimanapun, statistik ini hanyalah anggaran kasar kerana kebanyakan negara tidak menyimpan rekod yang mencukupi bagi memastikan bilangan kanak-kanak yang diabai dapat dianalisis dengan lebih jelas.

Seharusnya peningkatan kes-kes yang dilaporkan menjadikan ibu bapa atau penjaga lebih bertanggungjawab terhadap keselamatan kanak-kanak. Namun situasi moden serba canggih ini kadang kala dilihat banyak menimbulkan masalah kepada ibu bapa atau penjaga terutamanya dalam pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak sama ada di rumah mahupun di tempat awam. Hakikatnya pengabaian merupakan kecuaiian ibu bapa atau penjaga dalam memberi perhatian namun perkara ini dapat menghalang kemudahan kepada kanak-kanak jika ibu bapa sentiasa peka dalam memerhati serta memantau setiap gerak-geri kanak-kanak sama ada di dalam atau di luar jagaan. Justeru, artikel ini bertujuan mengkaji konsep pengabaian dan kecuaiian dalam kalangan kanak-kanak menurut hukum syarak dan perundangan di Malaysia. Fokus perbincangan artikel ini adalah kepada bentuk pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak dan jaminan undang-undang di Malaysia.

Definisi Pengabaian dan Kecuaian Kanak-kanak

Pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak berlaku apabila ibu bapa atau penjaga meninggalkan kanak-kanak dalam situasi yang boleh memberi ancaman kepada kesihatan dan kesejahteraan mereka yang merangkumi keperluan asas seperti makanan berkhasiat, keselamatan, pendidikan, rawatan emosi dan fizikal (Khadijah Alavi et.al, 2003 & Jal Zabdi Mohd Yusoff, 2010). Menurut Zanariah Noor (2015) secara jelasnya, pengabaian dan kecuaiian berlaku apabila ibu bapa tidak melakukan tanggungjawab yang perlu dilaksanakan yang menyebabkan kegagalan dalam memenuhi keperluan dalam penjagaan kanak-kanak. Kamus Dewan (2010) mendefinikan pengabaian sebagai cuai, lalai, tidak atau kurang memberikan perhatian kepada seseorang atau sesuatu serta tidak mengendahkan sesuatu perkara sehingga menimbulkan masalah. Takrifan ini selari dengan perihal ‘*not being careful enough or lack of care*’ (Kamus New Oxford, 2008; Akta Kanak-kanak 2001).

Menurut Islam, perkataan kecuaiian dalam bahasa Arab dikenali sebagai *tafrit* atau *taqsir* yang bermaksud kelemahan dalam diri yang menyebabkan peninggalan kewajipan kepada sesuatu perkara dan menghasilkan kemudaratan kepada mangsa yang tidak diharuskan oleh syarak (Ibn Manzur, t.tn; al-Baq’a, 1992; al-Zuhaili, 1998). Perkataan ini digunakan bagi menggambarkan dengan jelas bahawa perbuatan ini dapat merosakkan kesejahteraan hak Allah SWT dan hak manusia yang menjadi pengharaman kepada manusia untuk melakukannya. Istilah *tafrit* boleh dirujuk dalam al-Qur’an, al-Zumar (39:56) yang bermaksud: *Allah SWT memerintahkan supaya jangan seseorang (menyesal dengan) berkata: Sungguh besar sesal dan kecewaku kerana aku telah mencuaikan kewajipan-kewajipanku terhadap Allah serta aku telah menjadi dari orang-orang yang sungguh memperolok-olokkan (agama Allah dan penganut-penganutnya)*. Hal ini juga dapat dilihat di dalam sebuah hadis Rasulullah SAW:

إنه ليس في النوم تفريط إنما التفريط في اليقظة فإذا نسي أحدكم صلاة أو نام عنها فليصلها إذا ذكرها

Maksudnya: *Tidak berlaku kecuaiian ketika tidur, sesungguhnya kecuaiian itu adalah tidak menunaikan solat sehingga datangnya waktu solat yang lain. (Sunan Tarmizi, Kitab Solat, Bab ma ja’a fi mawaqit al-solat an nabi SAW, No. 177, 334)*

Dari sudut perundangan, istilah *tafrit* digunakan bagi mentakrifkan perbuatan yang sepatutnya dilakukan atau ditinggalkan oleh seseorang yang mempunyai pemikiran yang waras. Hal ini dapat dilihat juga melalui frasa-frasa yang digunakan oleh para fuqaha’ melalui tradisi perundangan Islam seperti ‘*adam al-tabassur*, *adam al-taharruz* dan *qillah al-ihdiraz*’. Walaubagaimanapun, para fuqaha’ klasik dan kontemporari tidak menyebut secara khusus tentang istilah pengabaian serta tidak dibahaskan secara spesifik tentang perbincangan masalah pengabaian, namun terdapat satu istilah yang digunakan sehingga kini bagi menggantikan istilah *tafrit* daripada perkataan *farrata* iaitu *khata* yang bermaksud tersilap atau tidak sengaja atau menunjukkan kelemahan sesuatu perbuatan (al-Khatib, 1958; Ibnu Farhun, 1995; al-Zuhaili, 1998; Ibnu Manzur, t.th; Abdul Basir, 2009). Justeru, pengabaian dalam Islam disebut secara umum, namun terbuka kepada pemerintah untuk membuat peruntukan serta mengkategorikan pengabaian secara jelas.

Kedua-dua sumber perundangan Islam ini jelas dapat menangkis tanggapan seorang Orientalis Barat, Joseph Schacht (1964) yang mendakwa bahawa “*the concept of negligence is unknown to Islamic law*” yang bermaksud “perundangan Islam tidak menjelaskan tentang konsep dalam pengabaian” seolah-olah perundangan Islam tidak memperincikan konsep sesuatu pengabaian dengan jelas. Menurut undang-undang sivil pula, kecuaiian merupakan satu konsep atau istilah bagi membuktikan kewujudan perbuatan yang lalai sebagai suatu *tort*. Menurut *tort* atau pengamal undang-undang, tidak semua kecuaiian atau perbuatan kurang berhati-hati itu dianggap sebagai kecuaiian di sisi undang-undang (Norchaya Talib, 1997; Salleh Buang, 1999). Tambahan pula, menurut Siti Zubaidah Ismail (2009, 2011) kecuaiian dianggap *tort* terbesar jika dibandingkan dengan *tort* lain seperti fitnah, pencerobohan, kacau ganggu dan lain-lain. Definisi kecuaiian yang lebih jelas diberikan oleh mahkamah berdasarkan kes *Donogue lwn. Stevenson* [1932] A.C 562. Pencerahan definisi kes ini menunjukkan bahawa kegagalan yang tidak disengajakan dalam sesuatu keadaan yang dilakukan oleh seseorang dalam menjalankan tanggungjawab dapat memberi kemudaratan kepada seseorang yang lain sehingga boleh menyebabkan kecederaan atau kematian.

Secara keseluruhannya, perbincangan di atas hanya tertumpu kepada maksud pengabaian dan kecuaiian secara umum dari sudut Islam dan sivil. Walaubagaimanapun, perbincangan seterusnya

secara khusus difokuskan kepada pengabaian dan kecuaiian terhadap penjagaan kanak-kanak. Hal ini dapat dilihat menerusi statut di Malaysia yang telah menggambarkan pengabaian melalui Konvensyen Mengenai Hak Kanak-Kanak 1989 (*UNCRC*). Konvensyen ini telah menggariskan beberapa hak kepada kanak-kanak di dalam Perkara 2, 3, 6, 13, 19, 23, 28, 29, 30, 32 dan 34. Hak setiap kanak-kanak perlu diberi perhatian agar tidak berlaku sebarang pengabaian yang boleh menjejaskan kehidupan mereka seperti hak untuk hidup, hak untuk disayangi, hak untuk tinggal di persekitaran yang selamat, hak untuk mempunyai makanan yang mencukupi dan tubuh badan yang sihat, hak untuk mendapatkan pendidikan yang baik dan sebagainya (Nor'Asyikin, 2018).

Menurut Akta Kanak-Kanak (Pindaan) 2016 di bawah seksyen 17 pula, pengabaian berlaku apabila ibu bapa atau penjaga tidak layak atau tidak berupaya atau bertindak secara cuai dalam menjalankan pengawasan dan pengawalan yang sepatutnya kepada kanak-kanak, atau telah mengabaikan pemeliharaan, makanan, pakaian dan tempat berteduh yang mencukupi, tidak melakukan pemulihan kesihatan untuk diperiksa, disiasat dan dirawat serta ibu bapa atau penjaga gagal dalam mengambil langkah-langkah membendung daripada berlaku kemudaratan kepada kanak-kanak. Manakala pengabaian menurut Dasar Perlindungan Kanak-kanak Kebangsaan Malaysia ialah “kegagalan yang berterusan dalam menyediakan keperluan fizikal, emosi dan perkembangan yang asas dari segi kesihatan, pendidikan, perkembangan emosi, makanan, tempat tinggal dan kehidupan yang selamat”. Definisi ini selari dengan Konvensyen Mengenai Hak Kanak-Kanak 1989 (*UNCRC*) dan Akta Kanak-Kanak (Pindaan) 2016 di bawah seksyen 17.

Menurut UNICEF Malaysia, pengabaian merupakan satu bentuk penderaan yang sukar untuk dikenal pasti sehingga menjadi kebiasaan berlaku dalam kehidupan seharian (UNICEF, 2010). Bagaimanapun menurut Anjli Doshi-Gandhi, maksud pengabaian berbeza dengan penderaan walaupun dua istilah ini sering digunapakai silih berganti (*Positive Parenting*, 2014). Pengabaian berlaku apabila ibu bapa gagal untuk mematuhi standard dalam memelihara keperluan asas dalam perkembangan dan keselamatan kanak-kanak manakala kecuaiian berlaku apabila ibu bapa atau penjaga melakukan tindakan terburu-buru atau cuai dengan secara tidak sengaja sehingga menyebabkan kematian kanak-kanak (McCoy dan Keen, 2014).

Manakala penderaan pula lebih jelas dilihat pada mata kasar merupakan satu keganasan atau penganiayaan yang dilakukan secara fizikal, emosi dan seksual oleh ibu bapa, penjaga atau orang terdekat dengan kanak-kanak (Dasar Perlindungan Kanak-kanak). Secara umumnya, pengabaian dan penderaan adalah penganiayaan yang mempunyai jenis yang hampir sama. Namun perbezaan itu dapat dilihat daripada tindakan, situasi dan keadaan yang berlaku kepada kanak-kanak.

Menurut Akta Kanak-kanak (Pindaan) 2016 di dalam seksyen 17, penderaan secara fizikal boleh dikesan melalui kecederaan pada mana-mana tubuh badan akibat daripada kekerasan dan penggunaan sesuatu objek. Hal ini berbeza dengan penderaan secara emosi dapat dikesan melalui keadaan kanak-kanak yang dilihat menyebabkan gangguan pada emosi dan mental mereka. Manakala penderaan dari segi seksual pula boleh dilihat dengan jelas di dalam Akta Kesalahan Seksual Kanak-kanak 2017, dengan memaksa kanak-kanak untuk melakukan aktiviti berunsur seks tujuan memenuhi nafsu orang lain. Hal ini menjejaskan maruah dan kelangsungan hidup kanak-kanak untuk mendapat kehidupan yang selamat dan sejahtera apabila berlaku pencabulan kehormatan terhadap diri mereka (Khadijah Alavi, 1999; Zanariah Noor, 2015).

Di samping itu, dalam undang-undang syariah pula tidak menjelaskan konsep pengabaian dan kecuaiian terhadap kanak-kanak secara langsung. Walaubagaimanapun, terdapat peruntukan berkaitan perkara-perkara tertentu yang boleh dihubungkan dengan kegagalan ibu bapa dalam menyediakan atau melaksanakan keperluan kanak-kanak. Seterusnya, hal ini boleh mengakibatkan kanak-kanak terabai daripada mendapatkan bentuk perlindungan yang sewajarnya dan ibu bapa boleh digugurkan hak dalam penjagaan anak-anak. Peruntukan-peruntukan yang dimaksudkan adalah hanya berkaitan dengan kewajipan ibu bapa dalam memberi nafkah, hak hadanah, perwalian terhadap diri dan harta kanak-kanak dan kesahtarafan anak. Hal ini dapat dilihat seperti mana Enakmen 2 Tahun 2003 Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Selangor) 2003 di bawah seksyen 73 hingga 81 berkaitan nafkah, seksyen 82 hingga 88 berkaitan hadanah, seksyen 89 hingga 105 berkaitan perwalian terhadap diri dan harta kanak-kanak dan seksyen 111 hingga 120 berkaitan kesahtarafan anak. Perbincangan secara terperinci akan di jelaskan di dalam subtopik jaminan undang-undang pengabaian dan kecuaiian kanak-kanak yang wujud di Malaysia.

Bentuk-bentuk Pengabaian dan Kecuaian Kanak-kanak

Kes pengabaian dan kecuaiian sama ada di rumah mahupun tempat awam kerap dilaporkan dan berlaku peningkatan pada masa kini yang meliputi aspek fizikal, seksual, pendidikan dan emosi.

(a) Pengabaian fizikal

Pengabaian dan kecuaiian fizikal kanak-kanak oleh ibu bapa atau penjaga adalah satu bentuk penganiayaan yang kebiasaannya berlaku di Malaysia seperti kanak-kanak ditinggalkan tanpa pengawasan, jatuh eskalator, lemas, meninggalkan anak di dalam kereta, melanggar anak sendiri, kemalangan jalan raya dan sebagainya. Menurut UNICEF (2010), pengabaian dan kecuaiian dalam bentuk ini meliputi kegagalan ibu bapa dan penjaga menyediakan keperluan asas seperti makanan, minuman, pakaian dan perubatan serta perlindungan keselamatan kanak-kanak. Kejadian-kejadian ini berlaku apabila ibu bapa dan penjaga sanggup membiarkan kanak-kanak tanpa pengawasan orang yang lebih dewasa sehingga mereka kelaparan, pakaian yang tidak terurus, tempat tinggal yang kotor dan lebih menyayat hati berlaku kematian.

Hal ini sepertimana yang dilaporkan akhbar membabitkan seorang kanak-kanak Orang Kelainan Upaya (OKU) berumur 15 tahun yang ditemui seorang diri dalam keadaan kurus kering, memakai baju reput serta ditempatkan di persekitaran bilik yang dipenuhi tanah dan najis (Anon, 2014). Begitu juga kes di Kampung Parit Buloh, apabila seorang kanak-kanak lelaki berusia tiga tahun ditemui ditinggalkan bersendirian di rumahnya (Ziauddin Sharuddin, 2017).

Di samping itu, kecuaiian ibu bapa atau penjaga dalam memantau keselamatan kanak-kanak apabila berada ditempat awam juga menyebabkan kejadian tidak diingini berlaku. Sebagai contoh kes seorang kanak-kanak perempuan berusia enam tahun telah terjatuh dari eskalator tingkat dua di sebuah pusat membeli belah di ibu negara. Begitu juga kes yang berlaku pada Oktober 2016, seorang kanak-kanak perempuan tiga tahun parah di kepala apabila terjatuh dari eskalator aras satu di sebuah pusat membeli belah di Pulau Pinang (Syafique Shuib, 2015; Mohd Khuzairi Ismail, 2016). Jika dilihat daripada kes yang berlaku, kebanyakan ibu bapa atau penjaga cuai dan tidak menitikberatkan etika keselamatan pengawasan yang betul ketika berada di tempat awam sehingga kanak-kanak menjadikan kawasan eskalator sebagai tempat bermain sedangkan ianya merupakan kawasan yang telah diberi garis panduan keselamatan (Anon, 2015).

Selain itu, kes kanak-kanak tertinggal di dalam kereta juga merupakan satu kecuaiian ibu bapa atau penjaga di mana pada 14 Mac 2018, Berita Harian melaporkan satu kes kelalaian seorang ibu sehingga menyebabkan kematian bayinya. Ibu terbabit tertinggal bayi perempuannya yang berusia 24 bulan di dalam kereta di Port Dickson lebih daripada empat jam tanpa disedari olehnya dan bayi tersebut dipercayai mati kelemasan. Begitu juga satu kes yang menimpa kanak-kanak lelaki berusia tiga tahun yang maut apabila ditinggalkan oleh ibunya di perkarangan sekolah di Selangor (Anon, 2014). Kenderaan adalah tempat yang boleh meragut nyawa jika tidak dititikberatkan pengawasan keselamatan. Menurut Rohani Karim (2014) kebanyakan ibu bapa tidak pernah menjadikan pengajaran dalam memastikan perlindungan keselamatan kanak-kanak terus terjamin.

Sama seperti kes kanak-kanak lemas di pantai atau di pusat rekreasi. Contohnya, seorang kanak-kanak berusia enam tahun maut akibat lemas di Pantai Irama, Kelantan selepas terjatuh ketika bermain bersama adiknya (Nor Amalina Alias, 2016). Statistik Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia (JBPM) (2017), merekodkan seramai 336 orang kanak-kanak menjadi mangsa lemas di seluruh negara pada tahun 2016. Kebanyakan ibu bapa atau penjaga membiarkan anak-anak mandi-manda tanpa pengawasan orang yang lebih dewasa sehingga berlaku kes-kes lemas di pantai atau di pusat rekreasi. Panduan penjagaan maksimum pemantauan kanak-kanak di tempat-tempat sebegini juga telah diberikan namun tidak diambil berat oleh ibu bapa atau penjaga dalam memantau keselamatan sehingga berlaku perkara yang tidak diingini (Fazurawati Che Lah, 2017).

(b) Pengabaian seksual

Masalah seksual bukan hanya tertumpu kepada penderaan semata-mata malah pengabaian dan kecuaiian seksual turut berlaku dalam kalangan kanak-kanak. Pengabaian dan kecuaiian seksual ini

telah didefinisikan di dalam kajian Ramzi Zakaria (2015) iaitu suatu penyertaan aktiviti seksual oleh kanak-kanak sama ada mereka paham atau tidak perlakuan tersebut. Perbuatan ini memberi kesan kepada tindakan yang dilakukan atau kezinaan yang diberikan adalah suatu yang melanggar undang-undang negara. Kebanyakan tindakan sesetengah ibu bapa ini menunjukkan mereka abai dan cuai dalam mempertahankan hak kanak-kanak serta lebih teruk lagi menggadaikan maruah anak sendiri demi kepentingan diri sehingga sanggup membiarkan anak-anak mereka dirogol.

Sebagai contoh kes yang berlaku di Kuala Lumpur membabitkan seorang ibu sanggup membiarkan teman lelakinya mencabul dan meliwat dua anak perempuannya (Hafidzul Hilmi, 2018). Kes ini membuktikan kegagalan seorang ibu dalam mempertahankan hak kanak-kanak terbabit. Justeru, ibu bapa perlu memelihara dan menjamin kesejahteraan anak-anak bukan mempertaruhkan anak-anak kepada orang yang tidak bertanggungjawab demi kepentingan sendiri sehingga maruah anak-anak sanggup dijual beli.

(c) Pengabaian pendidikan

Pengabaian dan kecuai dalam pendidikan juga berlaku dalam kalangan kanak-kanak. Pengabaian dan kecuai dalam bentuk ini berlaku apabila ibu bapa tidak membenarkan anak-anak ke sekolah tanpa sebab yang munasabah, kekerapan anak ponteng sekolah, tidak mendaftar anak ke sekolah serta tidak memberikan didikan yang sempurna kepada anak-anak sama ada duniawi mahupun ukhrawi (Nor 'Asyikin, 2018). Menurut Suapnah Muniady et.al (2018), kemiskinan keluarga juga mempengaruhi pengabaian dan kecuai dalam pendidikan kanak-kanak sehingga mempengaruhi pencapaian sekolah yang turut diakui oleh pelbagai penyelidik di seluruh dunia. Hal ini turut memberi kesan kepada kanak-kanak untuk tidak melibatkan diri ke sekolah kerana malu untuk bertemu rakan-rakan dan menyebabkan pendidikan mereka terjejas.

Sepertimana yang dilaporkan di dalam akhbar, kemiskinan yang dihadapi menyebabkan seorang ibu tunggal gagal untuk memberi keperluan yang sempurna kepada pendidikan anak-anak. Kes yang berlaku di Seremban ini menunjukkan kanak-kanak menghadapi tekanan emosi untuk belajar dan tidak mahu ke sekolah akibat malu dengan rakan-rakannya yang seringkali mengejeknya miskin (Syamilah Zulkifli, 2013). Situasi sebegini perlu diberi perhatian oleh pihak bertanggungjawab seperti Jabatan Kebajikan Masyarakat dan para guru dalam mengambil tindakan yang sepatutnya kepada golongan ini.

Selain itu, ibu bapa cuai dan abai kemahiran keibubapaan yang sempurna juga turut mempengaruhi cara didikan kepada kanak-kanak. Hal ini dapat dilihat apabila kebanyakan ibu bapa mempunyai pandangan didikan secara pukulan mampu memberikan pengajaran dan disiplin yang tinggi dalam diri kanak-kanak. Hal ini tidak dapat dinafikan kesahihan keperluan mendidik dengan cara memukul seperti mana yang telah dianjurkan oleh Nabi SAW seperti mana di dalam hadis yang diriwayatkan Abi Daud:

Maksudnya: *Perintahkan anak-anakmu mendirikan solat ketika mereka berumur tujuh tahun dan pukullah mereka jika meninggalkannya ketika berumur sepuluh tahun serta dipisahkan tempat tidur mereka (Sunan Abi Daud, Kitab 'Aun al-Ma'bud, Bab Mata Yukmaru al-Ghulam bi al-Salah, No. 2, 123)*

Namun apa yang menyedihkan ibu bapa gagal mematuhi cara tindakan yang telah ditetapkan dalam Islam sehingga menyebabkan kecederaan kepada kanak-kanak. Contohnya, kes yang berlaku kepada artis terkenal tanah air membabitkan suaminya yang telah memukul anaknya sehingga lebam dan menggunakan hujah merotan untuk tujuan mengajar anak mengaji dan solat. Tindakan itu telah melepasi batasan dan wujud elemen jenayah (Rosniza, 2018). Jika dilihat, Islam mengharuskan ibu bapa memukul atau merotan sekiranya anak-anak melakukan kesalahan. Cara yang dianjurkan Islam dalam memberi denda atau merotan kepada anak-anak ialah tanpa memukul wajah, tidak beremosi ketika mengenakan tindakan, tidak terlalu kasar dan tanpa memukul dengan benda keras dan berbekas di badan anak-anak (Jabatan Mufti Kerajaan Negeri Sembilan, 2019).

(d) Pengabaian mental

Daripada keempat-empat bentuk pengabaian dan kecuai yang berlaku, pengabaian dan kecuai dari segi emosi adalah paling sukar dikenal pasti dan disedari. Menurut Nor 'Asyikin (2018), ibu bapa

bertanggungjawab dalam menyediakan sokongan moral dan stimulatif kognitif yang sempurna kepada anak-anak seperti menjaga perasaan mereka, mengambil berat dan membantu dalam menyelesaikan masalah. Kegagalan ibu bapa dalam melakukan tindakan sedemikian menyebabkan kanak-kanak merasa diri mereka diabaikan dan hal ini memberi kesan kepada emosi seterusnya memaksa mereka melakukan tindakan-tindakan yang boleh mengancam nyawa. Menurut American Humane Association (2013), kebanyakan kanak-kanak yang diabaikan secara mental ini akan mengalami ketakutan yang berlebihan, kawalan diri yang rendah, kemurungan yang berpanjangan, bertindak secara agresif dan sebagainya.

Hal ini dapat dilihat di dalam kes yang berlaku pada 7 September 2017 apabila seorang kanak-kanak berusia enam tahun maut selepas terjatuh dari balkoni rumahnya di tingkat 13, Sentul. Ketika kejadian mangsa tinggal berseorangan di rumah berikutan dua adik-beradiknya masih di sekolah. Bapanya telah keluar rumah manakala ibunya berniaga pisang goreng di hadapan rumah mereka (Faliq Lajim, 2017). Insiden ini menunjukkan ibu bapa cuai dalam memberi pemantauan yang sewajarnya dengan meninggalkan anak-anak di bawah umur tinggal berseorangan. Hal ini menyebabkan emosi kanak-kanak terganggu seterusnya mereka akan bertindak di luar kawalan sehingga menggugat nyawa mereka sendiri.

Selain itu, kajian yang dilakukan Mohamad Albaree Abdul et.al (2018) terhadap dua orang murid lelaki berusia 10 tahun yang mempunyai dua perwatakan yang berbeza akibat daripada penceraian ibu bapa mereka. Murid A mempunyai sikap degil, sukar mendengar arahan guru, beremosi, melanggar disiplin dan merosot dalam akademik manakala murid B mempunyai kemurungan namun cemerlang dalam akademik. Kajian ini mendapati bahawa tingkah laku murid A meliputi tanda-tanda daripada pengabaian dan kecuaiannya emosi. Perkara ini berlaku apabila bapa saudaranya sibuk bekerja dan tidak mempunyai masa yang mencukupi untuk diluahkan bersama. Hal ini menyebabkan murid A berasa kesunyian dan sedih. Murid B pula mendapat sokongan dan kasih sayang daripada neneknya walaupun selepas penceraian yang berlaku kepada ibu bapanya.

Ini menunjukkan kanak-kanak memerlukan kasih sayang dan perhatian yang secukupnya daripada ibu bapa atau penjaga. Kegagalan mereka memenuhi keperluan emosi kanak-kanak menyebabkan mereka tertekan, merasa kehidupan tidak sempurna, memberontak dan malu yang sukar ditafsir (Rozilawati, 2016). Hal ini kerana emosi kanak-kanak masih tidak matang dan stabil untuk menerima perpisahan yang berlaku antara ibu dan bapa mereka jika dibandingkan dengan anak yang sudah dewasa. Oleh itu, semua bentuk pengabaian dan kecuaiannya ini adalah kesan daripada kegagalan yang disempurnakan oleh ibu bapa dan penjaga dalam memenuhi keperluan anak-anak.

Jaminan Undang-undang Pengabaian dan Kecuaian Kanak-kanak yang Wujud di Malaysia

Peruntukan berkaitan dengan perlindungan kanak-kanak bukan sahaja telah mendapat perhatian di peringkat antarabangsa bahkan di Malaysia. Di Malaysia terdapat dua jenis perundangan berkaitan peruntukan perlindungan kanak-kanak iaitu undang-undang sivil dan syariah. Perundangan dalam kedua-dua ini membuktikan Malaysia memandang serius kes penderaan, pengabaian, kecuaiannya, eksploitasi, pemerdagangan dan pencabulan hak kanak-kanak di bawah umur 18 tahun (Noor Aziah, 2009).

Melalui undang-undang sivil terdapat beberapa akta yang memperuntukan berkaitan kebajikan dan perlindungan kanak-kanak seperti Akta Kanak-kanak dan Orang Muda (Pekerjaan) 1966, Akta Taman Asuhan Kanak-kanak 1984, Akta Keganasan Rumah Tangga 1994, Kanun Keseksaan, Akta Kanak-kanak 2001 dan Akta Kesalahan Seksual Kanak-kanak 2017. Walaubagaimanapun, hanya Akta Kanak-kanak (Pindaan) 2016 dan Kanun Keseksaan sahaja yang memperuntukkan secara khusus tentang jaminan undang-undang berkaitan dengan pengabaian dan kecuaiannya kanak-kanak di Malaysia. Akta Kanak-Kanak (Pindaan) 2016 diluluskan setelah hampir 13 tahun Akta Kanak-Kanak 2001 dilaksanakan.

Akta ini diaplikasi di seluruh Malaysia dan terpakai ke atas seluruh kanak-kanak sama ada Muslim atau tidak yang digubal untuk mempertahankan hak mereka (seksyen 1, Akta Kanak-Kanak 2001; Zainul Rijal dan Nurhidayah, 2013). Akta ini lebih menyeluruh dengan merangkumi pelbagai aspek seperti perlindungan, pemeliharaan, pemuliharaan, perkembangan dan penyertaan. Antara

penambahbaikan ialah penstrukturan semula Majlis Kebangsaan bagi kanak-kanak, pelantikan pembantu pelindung, penambahbaikan tatacara jenayah dan menaikkan penalti bagi kesalahan di bawah Rang Undang-undang Kanak-kanak (Syahira Shukor, 2016).

Menurut Seksyen 17 Akta Kanak-Kanak (Pindaan) 2016, rumusan definisi penganiayaan dalam bentuk pengabaian dan kecuaiian diambil daripada subseksyen (1) (c), (d), (f), (g), dan (k) sebagai ibu bapa tidak layak atau telah mengabaikan atau tidak berupaya untuk menjalankan atau telah bertindak secara cuai dalam pengawasan dan pengawalan yang sepatutnya kepada kanak-kanak. Seterusnya, ibu bapa juga gagal untuk memenuhi keperluan asas anak seperti pemberian makanan, pakaian, kediaman, rawatan perubatan, tidak memberi penyeliaan atau pengawalan anak daripada terlibat dengan kumpulan jahat atau bahaya moral dan tidak melindungi mereka daripada bahaya sehingga kanak-kanak terpaksa menjaga diri sendiri dan menjadi pengemis.

Oleh yang demikian, pendedahan ibu bapa dan penjaga dalam pengabaian dan kecuaiian sehingga mendatangkan bahaya yang menyebabkan kecederaan atau kematian ke atas kanak-kanak adalah menyalahi Seksyen 31(1)(a) Akta 611 yang memperuntukkan:

(1) *Mana-mana orang, yang merupakan orang yang mempunyai pemeliharaan seseorang kanak-kanak—*

(a) yang menganiayai, mengabaikan, membuang atau mendedahkan kanak-kanak itu atau bertindak secara cuai dengan cara yang mungkin akan menyebabkannya mengalami kecederaan fizikal atau emosi atau yang menyebabkan atau membenarkannya dianiayai, diabaikan, dibuang atau didedahkan sedemikian;

melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi dua puluh lima puluh ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi sepuluh dua puluh tahun atau kedua-duanya.

Peruntukan ini membabitkan kes ibu bapa atau penjaga lalai dan cuai dalam memantau gerak geri anak-anak sehingga mendedahkan mereka kepada bahaya sama ada secara sengaja ataupun tidak sehingga berlaku kejadian yang tidak diingini. Kejadian-kejadian yang berlaku dirumah dan perkarangan rumah seringkali dipaparkan dalam media massa seperti kanak-kanak bermain bahan api seperti mercun tanpa pemantauan, terlanggar anak sendiri dengan kenderaan, kanak-kanak mati terjatuh bangunan dan sebagainya. Juga terdapat kemalangan di tempat awam seperti lemas di kolam renang, kanak-kanak ditinggalkan bersendirian di dalam kereta dan jatuh eskalator (Aminah Ayob, 2017).

Selain hukuman denda dan penjara, Mahkamah juga boleh mengenakan hukuman tambahan berbentuk bon terhadap pengabaian seperti mana yang diperuntukkan di bawah seksyen 31(2) di dalam Akta 611:

(2) *Mahkamah hendaklah, sebagai tambahan kepada apa-apa hukuman yang dinyatakan dalam subseksyen (1), memerintahkan supaya orang yang disabitkan atas kesalahan di bawah subseksyen itu—*

(a) menyempurnakan suatu bon dengan penjamin untuk berkelakuan baik selama apa-apa tempoh dan dengan apa-apa syarat yang difikirkan patut oleh Mahkamah; dan
(b) melaksanakan khidmat masyarakat.”; dan

(a) hendaklah, sebagai tambahan kepada apa-apa hukuman yang dinyatakan dalam subseksyen (1), memerintahkan supaya orang yang disabitkan atas suatu kesalahan di bawah subseksyen itu menyempurnakan suatu bon dengan penjamin untuk berkelakuan baik selama apa-apa tempoh yang difikirkan patut oleh Mahkamah; dan
(b) boleh memasukkan dalam bon yang disempurnakan di bawah perenggan (a) apa-apa syarat yang difikirkan patut oleh Mahkamah.

suatu bon untuk berkelakuan baik di bawah subseksyen (2) tidak mematuhi mana-mana syarat bon itu, dia boleh didenda selanjutnya tidak melebihi sepuluh ribu ringgit atau dipenjarakan selanjutnya selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya.

Selain itu, kesalahan bagi ibu bapa yang suka membiarkan anak-anak tanpa pengawasan di rumah, di dalam kereta atau sebagainya boleh dikenakan tindakan di bawah Seksyen 33 Akta 611 yang memperuntukan:

- (1) *Mana-mana orang, yang merupakan ibu atau bapa atau penjaga atau orang yang pada masa itu mempunyai pemeliharaan seseorang kanak-kanak, yang meninggalkan kanak-kanak itu—*
- (a) *tanpa mengadakan persediaan bagi pengawasan dan pemeliharaan yang berpatutan bagi kanak-kanak itu;*
- (b) *selama suatu tempoh yang tidak berpatutan memandangkan semua hal keadaan; atau*
- (c) *dalam keadaan yang tidak berpatutan memandangkan semua hal keadaan,*

melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi dua puluh ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya.

Peruntukan kes seksyen ini dirujuk apabila ibu bapa atau penjaga mengabaikan dan meninggalkan kanak-kanak secara sengaja tanpa membuat pengawasan, tempoh dan keadaan yang telah ditetapkan bagi menjamin keselamatan kanak-kanak. Sebagai contoh kes yang berlaku kepada sepasang suami isteri di Larkin yang meninggalkan tiga orang anaknya tanpa pengawasan yang didakwa di bawah seksyen 33 Akta Kanak-kanak 2001 (Azizi Majid, 2017). Begitu juga dengan kes seorang kanak-kanak lelaki berusia 12 tahun di Kuching yang maut akibat parah di kepala selepas terkena mercun apabila bermain mercun seorang diri di luar rumahnya. Menurut Roos Niza (2017), peruntukan yang dikenakan ini bukan untuk meletakkan kesalahan di bahu ibu bapa atau penjaga semata-mata tetapi untuk dijadikan pengajaran agar penjaga sentiasa peka kepada elemen yang boleh mengancam keselamatan kanak-kanak.

Bagi kes-kes yang melibatkan kecuaiannya ibu bapa atau penjaga tanpa sengaja yang mengakibatkan kecederaan atau kematian kepada kanak-kanak, mereka boleh dikenakan tindakan di bawah seksyen 304A Kanun Keseksaan. Pesalah boleh dihukum dengan hukuman penjara sehingga tempoh dua tahun atau denda atau kedua-duanya. Mahkamah Persekutuan di dalam kes *Adnan bin Khamis v Public Prosecutor* [1972] 1 MLJ 274, memutuskan bagi penentuan bukti kesalahan adalah dengan menggunakan *reasonable test* untuk menentukan sama ada seseorang tertuduh dikatakan cuai bagi maksud kesalahan di bawah seksyen 304A Kanun Keseksaan (Jabatan Peguam Negara, 2014). Penggunaan *reasonable test* ialah mana-mana orang yang munasabah yang mengalami keadaan yang sama akan sedar kemungkinan kerosakan atau kecederaan terhadap orang lain akibat daripada kelakuan sedemikian dan mengambil langkah berjaga-jaga yang mencukupi dan wajar untuk mengelakkan kerosakan atau kecederaan tersebut. Sekiranya negatif, maka elemen terburu-buru dan cuai bagi maksud kesalahan dalam seksyen ini berjaya dibuktikan, *vice versa*.

Penggunaan *reasonable test* ini perlu digunakan di dalam kes-kes membabitkan kecuaiannya pengasuh terhadap kanak-kanak yang semakin membimbangkan. Contohnya, kes Naufal Amsyar 10 bulan yang dipercayai terjatuh dari buaian, kes Adam Rayqal 5 bulan yang dipercayai terjatuh dan Aidil Amsyar 18 bulan yang dipercayai terjatuh ketika memanjat tingkap dirumah pengasuhnya (Astro Awani, 2018; Utusan, 2018; Berita Harian, 2019). Perkara ini penting bagi membuktikan bahawa tindakan kecuaiannya juga merupakan kesalahan undang-undang yang boleh dikenakan hukuman di bawah seksyen 304A Kanun Keseksaan (Roos Niza, 2018).

Dalam undang-undang syariah pula, hanya terdapat dua statut sahaja yang memberi jaminan terhadap hak kanak-kanak iaitu Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Negeri-negeri dan Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah Negeri-negeri. Peruntukan-peruntukan yang dimaksudkan adalah hanya berkaitan dengan kewajipan ibu bapa dalam memberi nafkah, hak hadanah, perwalian terhadap diri dan harta kanak-kanak dan kesahatarafan anak. Hal ini seperti mana yang telah diperuntukan salah satunya di dalam Seksyen 73(1) Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Negeri Selangor 2003 tentang kewajipan menanggung nafkah anak dengan menyebut:

- (1) *Kecuali jika sesuatu perjanjian atau sesuatu perintah Mahkamah memperuntukkan selainnya, maka adalah menjadi kewajipan seseorang lelaki menanggung nafkah anaknya, sama ada anak itu berada dalam jagaannya atau dalam jagaan seseorang lain, sama ada dengan mengadakan bagi mereka tempat tinggal, pakaian, makanan, perubatan dan*

pelajaran sebagaimana yang munasabah memandang kepada kemampuan dan taraf kehidupannya atau dengan membayar kosnya.

(2) Kecuali seperti tersebut di atas, adalah menjadi kewajipan seseorang yang bertanggung di bawah Hukum Syarak, supaya menanggung nafkah atau memberi sumbangan kepada nafkah kanak-kanak jika bapa kanak-kanak itu telah mati atau tempat di mana bapanya berada tidak diketahui atau jika dan setakat mana bapanya tidak berupaya menanggung nafkah mereka.

Berdasarkan peruntukan di atas, seorang bapa bertanggungjawab dalam memberi nafkah kepada anaknya. Tempoh kelayakan anak menerima nafkah adalah diperlukan selagi mana mereka layak untuk menerima keperluan berkenaan seperti tempat tinggal, pakaian, makanan, perubatan dan pelajaran. Jika perkara ini diabaikan dan tidak disempurnakan maka bapa boleh dikenakan tindakan dengan kesalahan mengabaikan nafkah anak-anak. Peruntukan ini boleh dihubungkan dengan kegagalan ibu bapa dalam menyediakan atau melaksanakan keperluan-keperluan ini boleh mengakibatkan kanak-kanak terabai daripada mendapatkan bentuk perlindungan yang sewajarnya. Bermacam-macam kes seumpama ini dilaporkan dan mahkamah memutuskan bahawa bapa bertanggungjawab untuk menanggung anak-anak dan memerintahkan menyediakan nafkah seperti nafkah bulanan, perayaan dan awal persekolahan.

Selain itu, hadanah pula merupakan satu tanggungjawab ibu bapa atau penjaga untuk menjaga, memelihara, dan mendidik anak-anak yang belum cukup umur dari segala aspek kehidupan yang meliputi keperluan asas seperti jasmani, rohani, fizikal dan mental sehingga mereka dewasa demi memastikan perkembangan hidup yang sempurna (Sayyid Sābiq, 2003). Hak penjagaan ini boleh digugurkan jika ibu bapa dan penjaga disabitkan kesalahan menganiayai atau cuai dalam melaksanakan penjagaan yang sepatutnya sehingga memudaratkan anak-anak. Perkara ini telah diperuntukkan di bawah seksyen 84(e), Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Negeri Selangor berkaitan hak seseorang perempuan terhadap hadanah hilang apabila mereka mencuaikan atau menganiayai kanak-kanak itu. Menurut Zanariah Noor (2015), jika berlaku kes sebegini maka hak penjagaan ke atas kanak-kanak akan terbatal sama ada kepada pihak ibu atau bapa walaupun di dalam enakmen hanya disebut perkataan 'perempuan' sahaja yang merujuk kepada ibu kanak-kanak.

Sementara itu, perwalian terhadap diri dan harta kanak-kanak merupakan salah satu bentuk hak kanak-kanak yang diletakkan di bawah tanggungjawab bapa. Bentuk dan hak ini kebiasaannya dipertikai apabila timbul konflik di dalam masalah rumah tangga antara suami dan isteri. Masing-masing akan mempertikaikan kedudukan hak kanak-kanak terhadap hak perwalian diri dan harta (Zanariah Noor, 2012). Konflik perwalian diri kanak-kanak dapat dilihat melalui isu keengganan bapa untuk menyara nafkah sara hidup, pendidikan dan pelajaran. Hal ini berlaku apabila penyerahan hak hadanah kepada ibu atas kehendak anak-anak yang mumaiyiz. Apabila berlaku perkara sebegini, hak kanak-kanak diutamakan dan tanggungjawab perwalian itu tetap berjalan. Anak itu mempunyai hak untuk diberi segala keperluan bagi perkembangan hidupnya.

Selain itu, wali melarang pihak yang tidak mendapat hak hadanah untuk melawat anak di bawah jagaan mereka. Hakikatnya, anak ini mempunyai hak untuk dilawati oleh pihak yang tidak mendapat hak penjagaan. Ini kerana, mereka juga mempunyai naluri untuk disayangi oleh kedua-dua ibu bapanya, jika berlaku kes sebegini anak tersebut tidak akan mendapat kasih sayang yang cukup sehingga boleh menjejaskan emosi mereka. Kewajipan ini berjalan sehingga mereka mempunyai akal yang sempurna iaitu *mumaiyiz* (Zanariah Noor, 2012). Peruntukan berkaitan penjagaan ke atas orang dan harta termasuklah kanak-kanak telah dinyatakan di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Selangor) 2003 iaitu di dalam seksyen 89 sehingga seksyen 105. Perwalian terhadap harta kanak-kanak juga adalah di bawah tanggungjawab bapa. Namun, jika bapa telah mengabaikan atau membazir harta kanak-kanak tersebut maka kanak-kanak mempunyai hak untuk memecat atau mengengapikan hak perwalian itu atas bantuan ibu untuk melaporkan kepada pihak mahkamah. Hal ini seperti mana yang telah dinyatakan di dalam seksyen 94 Akta 303 berkaitan dengan pemecatan hak penjaga dan melantik penjaga yang lain bagi menggantikannya.

Kesahtarafan anak penting bagi menjamin hak perlindungan kepada kanak-kanak. Namun apa yang menyedihkan realiti zaman serba moden sekarang peningkatan anak tidak sah taraf semakin menjadi-jadi. Hal ini berlaku apabila ibu bapa cuai dalam menjaga had batas pergaulan sehingga

melahirkan anak tak sah taraf tanpa perkahwinan yang sah. Anak ini merupakan anak yang tidak mempunyai bapa yang sah dalam sistem perundangan Islam dalam menjamin kehidupan mereka kelak.

Walau bagaimanapun menurut Islam, anak tak sah ini di letakkan bawah tanggungjawab ibu untuk dijaga dan dibesarkan dengan segala keperluan asas yang diperlukan seperti hak pelajaran, kasih sayang, kesihatan, perlindungan seperti hak kanak-kanak sah taraf yang lain. Oleh sebab itu, hubungan anak tak sah taraf dengan ibu serta ahli keluarganya tidak boleh diputuskan. Ini kerana, mereka berhak untuk tidak diabaikan dan menjadi tanggungjawab ibu serta ahli keluarga sebelah ibunya untuk melaksanakan segala hak mereka. Hal ini seperti mana yang telah diperuntukkan di dalam Enakmen Undang-undang Keluarga Islam, seksyen 85 di samping hal-hal berkaitan ketidaksahatarafan anak ini juga telah disebut di dalam seksyen 111 hingga seksyen 120.

Secara keseluruhannya, pengabaian dan kecuiaan adalah satu dosa jika seseorang gagal dalam memberi tanggungjawab dalam setiap urusan yang diamanahkan. Pengabaian dan kecuiaan bukan sahaja dilihat dalam kegagalan dalam memberi nafkah namun jika dibandingkan dengan masa kini kategori pengabaian dilihat lebih meluas. Tambahan pula, pengabaian masa kini kebanyakan berlaku disebabkan kemalangan seperti terjatuh, terlanggar kereta dan tertinggal dalam kereta yang boleh menyebabkan kecederaan, kecacatan tubuh badan dan lebih teruk lagi peringkat kematian terutamanya dalam kalangan kanak-kanak. Justeru, ibu bapa atau penjaga perlu bertanggungjawab dalam menjaga segala keperluan fizikal, emosi, pendidikan dan seksual kanak-kanak bagi mengelakkan kes-kes pengabaian dan kecuiaan terus meningkat.

Kesimpulan

Masalah pengabaian dan kecuiaan kanak-kanak telah lama berlaku dalam kalangan ibu bapa atau penjaga di Malaysia dan perbuatan ini boleh dikenakan hukuman jika sabit kesalahan. Berdasarkan tinjauan terhadap kajian-kajian lepas dapat disimpulkan bahawa konsep penderaan dan pengabaian adalah berbeza. Jika diteliti penderaan merupakan perbuatan yang disengajakan dan menimbulkan kesan yang jelas. Manakala pengabaian dan kecuiaan pula suatu kegagalan tindakan ibu bapa atau penjaga dalam melaksanakan tanggungjawab yang diamanahkan. Jaminan undang-undang terhadap masalah ini boleh disabit di bawah Akta Kanak-Kanak 2001 dan Kanun Keseksaan manakala di dalam Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Negeri-negeri hanya memperuntukkan berkaitan tanggungjawab ibu bapa atau penjaga dan tidak memperuntukkan secara khusus tentang pengabaian dan kecuiaan kanak-kanak kecuali di bawah seksyen 84(e), Enakmen Undang-undang Keluarga Islam Negeri Selangor. Walaubagaimanapun, peruntukan ini hanya berbentuk umum tanpa dikhususkan seperti mana yang diperuntukkan di dalam Akta Kanak-Kanak 2001.

Bagi mengatasi masalah ini daripada terus meningkat, semua pihak perlu bertanggungjawab bagi memelihara perlindungan kanak-kanak terus terjamin. Jika langkah-langkah yang sewajarnya tidak diambil maka kes pengabaian dan kecuiaan kanak-kanak tetap akan menjadi cabaran utama seiring dengan arus pemodenan. Malaysia boleh menjadikan negara luar sebagai model dalam membendung masalah pengabaian dan kecuiaan kanak-kanak yang semakin hari semakin membimbangkan. Justeru, penyelidikan dan kajian yang lebih terperinci berkaitan kes yang membabitkan pengabaian dan kecuiaan perlu diperluaskan agar ibu bapa atau penjaga tahu akan kepentingan tanggungjawab mereka dengan lebih jelas.

RUJUKAN:

- Al-Baqa', Abu. (1992). *Al-Kulliyat fi al-Mustalahat wa al-Furuq al-Lughawiyah*. Beirut: Muassasah al-Risalah.
- Al-Zuhaili, Wahbah. (1998). *Nazariyyah al-Dhaman aw Ahkam al-Mas'uliyah al-Madaniyyah wa al-Jina'iyah fi al-Fiqh al-Islami*. Damsyik: Dar al-Fikr.
- Abdul Basir Mohamad. (2009). *Undang-undang Tort Islam*. Selangor: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- American Humane Association. (2013). *Child Abuse and Neglect Statistics*. www.americanhumane.org/children/stop-child-abuse/fact-sheets/child-neglect.html [20 Julai 2017].
- American Society for the Positive Care of Children SPCC. (2017). <https://americanspcc.org/child-abuse-statistics/> [15 Januari 2018]
- Aminah Ayob. (2018). Dilema Kanak-kanak di Malaysia. Prosiding Seminar Isu-isu Semasa Pendidikan Awal Kanak-kanak, Universiti Pendidikan Sultan Idris: 13 Mei 2017
- Anon. (2014). Kesihatan Remaja OKU Lebih Baik. *Sinar Harian*. 24 Jun
- Anon. (2014). Sayang Anak Ditinggalkan. *Utusan*. 4 September
- Anon. (2015). Langkah Keselamatan Menaiki Eskalator. *Astro Awani*. 9 Ogos
- Anon. (2018). Saya tagih kejujuran pengasuh demi keadilan untuk anak. *Astro Awani*. 21 Julai
- Anon. (2019). Bayi 18 bulan mati dirumah pengasuh. *Berita Harian*. 20 April
- Ark of Hope for Children. (2017). Statistic compiled. <https://arkofhopeforchildren.org/child-abuse/child-abuse-statistics-info> [12.1.2018].
- Azizi Majid. (2017). JKM selamatkan 3 beradik ditinggalkan ibu bapa. *Utusan*. 06 Ogos
- Buletin Utama. (2017). Ibu tunggal tergamak lacurkan anak sendiri. 01 Novemver
- Deirdre Elizabeth Blackie. (2014). *Sad, Bad and Mad: Exploring Child Abandonment in South Africa*. Disertasi Ijazah Sarjana Antropologi, Jabatan Antropologi, Fakulti Kemanusiaan, Universiti Witwatersrand.
- Doshi-Ghandi, Anjli. (2014). Takrifan penderaan dan pengabaian kanak-kanak. *Positive Parenting*. <http://familyrepository.lppkn.gov.my>
- Faliq Lajim. (2017). Budak maut jatuh tingkat 6. *Harian Metro*. 27 September
- Farhana Joni. (2015). Anak Tinggal Di Rumah Tanpa Pengawasan. *Utusan*. 27 Februari
- Fazurawati Che Lah. (2017). Ilmu Keselamatan Air. *Harian Metro*. 12 Jun
- Hafidzul Hilmi. (2018). Astagfirullah. *Harian Metro*. 18 April
- Hawkins, Joyce M. (2008). *Kamus New Oxford*. Shah Alam: Oxford Fajar
- Ibnu Farhun, Ibrahim Ibn Ali. (1995). *Tabsirah al-Hukkam fi Usul al-Aqdiyyah wa Manahij al-Ahkam*. Jil. 1. Beirut: Dar al-'Ilmiyyah.
- Ibnu Manzur, Muhammad Ibn al-Mukarram al-Khazraji. (t.th). *Lisan al-'Arab*. Beirut: Dar al-Sadir
- Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia. <https://goo.gl/u3xRSo> [12 Ogos 2017].
- Jabatan Kebajikan Masyarakat. (2016). *Dasar Perlindungan Kanak-kanak Kebangsaan Malaysia*. <http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=TIFwUVczN0RLQ3VIRDFqRTFmVENuZz09> [19 Mei 2017].
- Jabatan Kebajikan Masyarakat. (2016). *Konvensyen Mengenai Hak Kanak-kanak*. <http://www.jkm.gov.my/jkm/index.php?r=portal/left&id=VGZjZ3NqOHhhV0dSS3IFU0w3YTB5UT09> [19 Mei 2018].
- Jabatan Peguam Negara. (2014). *Kes-kes Kecuaian dan Pengabaian Kanak-kanak di Malaysia* Akmalhana Mohammed 2011. <http://agc-blog.agc.gov.my/agc-blog/?p=2186> [18 Mei 2017].
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2016). *Statistik Kanak-Kanak Malaysia*. <https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=UCtXbzBXUDU1N1BFSW9qUmUxS3dNUT09> [23 Mei 2017].
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2017). *Anggaran Penduduk Semasa, Malaysia 2016-2017*. <https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=VUdaQ2tVVjcwTEFUVWp5aTVQbjV1UT09> [16 Januari 2018].

- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2017). Statistik Kanak-Kanak Malaysia. <https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=aV10R3hrdFM0TIRZV0Vp akFGTWpQUT09> [16 Januari 2018].
- Jal Zabdi Mohd Yusoff. (2010). Jenayah Penderaan Kanak-Kanak. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Joseph Schacht. (1964). An Introduction to Islamic Law. Oxford: Clarendon Press.
- Kamus Dewan. (2010). Edisi Keempat, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka
- Khadijah Alavi & Ann Wan Seng. (2003). Memahami Latar Belakang Penderaan Kanak-Kanak. Bentong: PTS Publications & Distributor Sdn. Bhd.
- Khadijah Alavi. (1999). Penderaan Kanak-kanak: Satu Kajian Kes Rawatan di Hospital Universiti Kuala Lumpur. Disertasi Ijazah Sarjana Sastera, Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya.
- M. Khuzairi Ismail. (2016). Kanak-Kanak Parah Jatuh Eskalator. *Utusan*. 17 Oktober
- Malaysia, Mesyuarat Pertama Dewan Negara, Parlimen Ketiga Belas Penggal Kelima, 26 April 2017, 1 (Chew Mei Fun)
- Micheline Mayer, Chantal Lavergne, Marc Tourigny & John Wright. (2007). Characteristics Differentiating Neglected Children from Other Reported Children. *J Fam Viol*. 22:721–732
- Ministry of Social and Family Development. (2017). Child Protection in Singapore. the Rehabilitation and Protection Group, June 2016
- Mohd Murtadha Ahmad. (2019). Pendidikan anak dengan solat. Jabatan Mufti Kerajaan Negeri Sembilan. www.muftins.gov.my [16 Mei 2019]
- Mohamad Albaree Abdul, Mohd Nur Sahid Azman, Kaweng Wanbayuree dan Aminah Ayob. (2017). Kesan Penceraian Terhadap Emosi Kanak-kanak: Kajian Kes Dua Orang Murid Sekolah Rendah di Ampang, Selangor. Prosiding Seminar Isu-isu Semasa Pendidikan Awal Kanak-kanak, Universiti Pendidikan Sultan Idris: 13 Mei 2017
- Mohammad Ramzi Zakaria. (2015). Kecuaian dan Pengabaian Kanak-kanak oleh Ibu Bapa: Kedudukannya di bawah Akta Kanak-kanak 2001 dan Prinsip Syariah. *JUUM*. 19:37- 49
- Mohd Helmi Irwadi & Mohd Khidir. (2018). Bayi maut tertinggal dalam kereta. 14 Mac
- Monica L. McCoy and Stefanie M. Keen. (2014). Child Abuse and Neglect. Jil. 2. New York, London: Psychology Press.
- Noor Aziah Mohd Awal. (2009). Hak Kanak-Kanak Di Malaysia: Ke Arah Mana?. *Malayan Law Journal Articles*. 2(lxxxviii)
- Nor‘Asyikin Hamzah. (2018). Pelaksanaan Peruntukan Perlindungan dan Kebajikan Kanak-kanak Menurut Undang-undang Keluarga Islam di Malaysia: Kajian dari Perspektif Konvensyen Hak Kanak-kanak 1989. Tesis Akademi Pengajian Islam. Universiti Malaya: Kuala Lumpur
- Norchaya Talib. (1997). Tort in Malaysia. Kuala Lumpur: University of Malaya Press
- NSPCC Knowledge and Information Service. (2017). <https://www.nspcc.org.uk/services-and-resources/research-and-resources/statistics/> [15 Januari 2018]
- Roos Niza. (2016). Keselamatan anak tanggungjawab ibu bapa. *Utusan*. 14 September
- Roos Niza. (2017). Undang-undang pastikan ibu bapa bertanggungjawab terhadap keselamatan anak-anak. *Utusan*. 15 Mei
- Roos Niza. (2018) . Elemen jenayah dalam mendidik anak. *Utusan*. 09 Mac
- Roos Niza. (2018). Tragedi membabitkan kanak-kanak: Mereka yang cuai perlu dikenakan hukuman berat. *Utusan*. 24 Julai
- Rozilawati Kassim. (2016). Kesan emosi terhadap anak-anak mangsa penceraian. Kementerian kesihatan Malaysia. www.myhealth.gov.my [16 Mei 2019]
- Salleh Buang. (1999). Undang-undang Kecuaian di Malaysia. Terj. Asiah Mohd Yusof. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka
- Sayyid Sābiq. (2003). Fiqh al-Sunah. vol. 2. Beirut: Resalah Publishers, hlm. 328
- Sharbini al-Khatib, Muhammad Ibn Ahmad. (1958). Mughni al-Muhtaj. Jil. 3. Mesir: Mustafa al-Babi al-Halabi.
- Sidqi Muhammad Jamil al-‘Attar. (t.th). ‘Aun al-Ma’bud Syarh Sunan Abi Daud. Darul Fikr
- Silvie Bovarnick. (2007). Child Protection Research Briefing: Child Neglect. The National Society for the Prevention of Cruelty to Children (NSPCC): United Kingdom

- Siti Zubaidah Ismail. (2009). Kecuaian dan Penentuan Liabiliti dalam Kes Kemalangan Jalan Raya Menurut Undang-Undang Islam. *Malaysian Journal of Syariah and Law*. 1(2009): 82-95
- Siti Zubaidah Ismail. (2011). Kecuaian Perubatan Menurut Undang-undang Tort dan Autiriti Mengenaunya dari Sudut Syariah. *Jurnal Syariah*. 19 (2): 162- 133
- Suapnah Muniady, Nur Sayidah Fatimah Zaman Huri, Nur Baiti Saarani dan Aminah Ayob. (2017). Impak Kemiskinan Terhadap Pendidikan Kanak-kanak. Prosiding Seminar Isu-isu Semasa Pendidikan Awal Kanak-kanak, Universiti Pendidikan Sultan Idris: 13 Mei 2017
- Sunan Tarmizi, Abu Isa Muhammad ibn Isa al-Tarmizi. Kitab Solat, Bab ma ja'a fi mawaqit al-solat an nabi SAW wa Bab fi ma ja'a an-nauman solat. Sofhah 334, no. 177
- Statistic Indiana's Children at a Glance. (2017). "At A Glance" statistics are from 2014. www.cwla.org [18 Januari 2018]
- Syafique Shuib. (2015). Budak Maut Jatuh Lima Tingkat. *Astro Awani*. 05 April
- Syahirah Abdul Shukor. (2016). Tanggungjawab Ibu Bapa Dalam Melindungi Kanak-Kanak Menurut Undang-Undang Malaysia: Satu Tinjauan Awal. *Malaysian Journal of Syariah and Law*. 4(2016): 1-10
- Syamillah Zulkifli. (2013). Nasib anak seorang ibu tunggal miskin. *Sinar Harian*. 04 Ogos
- Tengku Fatimah Muliana & Engku Ahmad Zaki. (2012). Care and Protection against Child Abuse: With Special Reference to Malaysia Child Act 2001. *Journal Asian Social Science*. 8(1): 202-208
- Penderaan Kanak-kanak: Pengabaian UNICEF Mala www.unicef.org/malaysia/GetonBoard. 2010. [3 Januari 2017]
- UNICEF. <http://www.uniteagainstabuse.my>. [13 Ogos 2017].
- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2017). Birth Registration. <https://data.unicef.org/topic/child-protection/birth-registration/> [12.1.2018].
- Wickneswaran Kaliaperumal. (2005). Konvensyen Mengenai Hak Kanak-kanak. Kuala Lumpur: Ampang Press Snd. Bhd
- Zaidul Amin Suffian Ahmad, Zainuddin Che Seman & Abdul Azis Awang Kechik. (2014). Pemikiran Hamka Tentang Perkahwinan Monogami Dan Relevannya Terhadap Penjagaan Hak Kanak-Kanak: Kajian Tafsir Al-Azhar. International Research Management and Innovation Conference 2014 (IRMIC2014). Kuala Lumpur. 17-18 November
- Zainul Rijal & Nurhidayah. (2013). Isu-isu Syariah di Malaysia: Ke Arah Meletakkan Hak kepada yang Berhak. Siri 1. Dlm. Ibu bapa Cuai Anak Wajar Dipenjara. Selangor: Penerbit Press Universiti Teknologi Mara
- Zanariah Noor. (2012). Isu-isu Berbangkit Dari Hak Hadanah Dan Hak Perwalian Anak. *Jurnal Syariah*. 20(1): 123-144
- Zanariah Noor. (2015). Penderaan Kanak-Kanak oleh Ibu Bapa atau Penjaga dan Implikasinya Mengikut Undang-Undang Sivil dan Undang-Undang Keluarga Islam di Malaysia. *Jurnal Sains Sosial dan Kemanusiaan*. 7(2): 66-80
- Ziauddin Sharuddin. (2017). Kanak-Kanak 3 Tahun Ditemui Bersendirian Di Rumah. *Berita Harian*. 6 Januari
- Akta Kanak-Kanak (Pindaan) 2016
Akta Kesalahan Seksual Kanak-kanak 2017
Enakmen Undang-undang Keluarga Islam (Negeri Selangor) 2003
Kanun Keseksaan
- Kes *Adnan bin Khamis v Public Prosecutor* [1972] 1 MLJ 274
Kes *Donoghue lwn. Stevenson* [1932] A.C 562
Kes *Medway Council v EL & JC* [Neutral Citation Number: [2013] Lexis Citation 157 in the *Medway Country Court*. No ME12C00790].
Kes *Nor Azli Bin Abdul Wahab lwn Pendakwa Raya* [2013] 7 MLJ 699